

YAPONIYADA MUSIQA TA'LIM TIZIMI. MUSIQA O'QITISH
METODLARI.

СИСТЕМА МУЗЫКАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В ЯПОНИИ.
МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ МУЗЫКЕ.

MUSIC EDUCATION SYSTEM IN JAPAN. METHODS OF
TEACHING MUSIC.

Kozimova Mohinur

Andijon davlat pedagogika instituti

Ijtimoiy va amaliy fanlar fakulteti

Musiqa ta'lim yo'nalishi 201-guruh talabasi

thetorix635@gmail.com +998 97 996 20 81

Annotatsiya: *Mazkur maqolada Yaponiyada musiqa o'qitish tizimi qandayligi va qandaymetodlar ko'proq qo'llanilishi yoritiladi.*

Kalit so'zlar: *yaponiya musiqa ta'limi, metod, Yapon xalq musiqasi, ta'limtizimi, Suzuki metodi.*

Аннотация: *В статье рассказывается, что такое система обучения музыке в Японии и какие методы используются чаще всего.*

Ключевые слова: *японское музыкальное образование, метод, японская народная музыка, система образования, метод судзуки.*

Annotation: *The article will cower what is the music teaching system in Japan and whatmethods are most used.*

Keywords: *Japanese music education, method, Japanese folk music,education system, Suzuki method.*

Kirish

Dunyodagi ta'lim tizimlari o'rtasida, musiqa ta'limining o'ziga xos yondashuvlari va samaradorligi bilan ajralib turadigan davlatlardan biri — Yaponiya hisoblanadi. Yaponiyada musiqa ta'limi tizimi, nafaqat o'quvchilarga musiqa

nazariyasini va amaliyotini o'rgatish, balki ularning estetik didini, ijodiy tafakkurini rivojlantirishga, jamoaviy ishlash ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Shu nuqtai nazardan, Yaponiyada musiqa ta'limining shakllanishi, uning asosiy metodlari va ularning ta'lim tizimiga integratsiyasi muhim ilmiy ahamiyatga ega.

Asosiy qism

Yaponiyada musiqa ta'limi tizimi o'zining metodikasi, pedagogik yondashuvlari va texnologiyalarga asoslangan innovatsion o'zgarishlari bilan dunyo miqyosida tan olingan. Bu maqola Yaponiyada musiqa ta'limi tizimining asosiy metodlarini (Suzuki, Kodaly, Orff) tahlil qilishga qaratilgan bo'lib, yapon ta'lim tizimining samarali jihatlarini o'rganishga yordam beradi. Maqolada, shuningdek, Yaponiyaning musiqa ta'limi tizimi bilan O'zbekistondagi musiqa ta'limi tizimining taqqoslanishi ham amalga oshiriladi.

Yaponiyada musiqa ta'limi tizimining tarixi va rivojlanishi.

Yaponiyada musiqa ta'limining tarixi XIX asrga borib taqaladi. 1872 yilda Yapon hukumati ta'lim tizimini isloh qilishga kirishib, musiqa ta'limini umumiy ta'lim tizimiga kiritdi. Shu vaqtdan boshlab Yaponiyada musiqa darslari

o'quvchilarga nafaqat amaliy ijrochilikni, balki musiqiy nazariyani ham o'rgatish maqsadida joriy etildi. Xususan, Yaponiyada musiqa ta'limi bosqichma-bosqich o'zgarib, dastlab xalq musiqasiga asoslanib, so'ngra Yevropa klassik musiqasi va xalqaro musiqiy an'analarni o'z ichiga oldi.

Bugungi kunda Yaponiyada musiqa ta'limi tizimi to'rt bosqichga bo'linadi:

Maktabgacha ta'lim, Boshlang'ich ta'lim, O'rta ta'lim, Oliy ta'lim. Har bir bosqichda o'quvchilarga musiqa bilimlari va ijro texnikasi hamda milliy musiqa an'analari o'rgatiladi.

Yaponiyada musiqa ta'limining asosiy tamoyillari

Yaponiyada musiqa ta'limining asosiy tamoyillari quyidagilardir:

Estetik rivojlanish — o'quvchilarda musiqa orqali estetik did va go'zallikni tushunish qobiliyatini rivojlantirish.

Ijodiy tafakkur — musiqa ta'limi o'quvchilarda ijodkorlikni, yangi musiqiy g'oyalar yaratishni rag'batlantiradi.

Jamoaviy ishlash ko'nikmalari — o'quvchilarga musiqa orqali jamoada ishlash, guruhda ijro etish, muammoni birgalikda hal qilishni o'rgatadi.

Milliy musiqaga hurmat — o'quvchilarga Yaponiyaning an'anaviy musiqiy asarlarini o'rgatish, milliy musiqaga bo'lgan hurmatni oshirishga qaratilgan.

Bu tamoyillar, Yaponiyada musiqa ta'limini nafaqat ijrochi, balki estetik va intellektual nuqtai nazardan ham rivojlantirishga xizmat qiladi.

Yaponiyada musiqa o'qitish metodlari

Yaponiyada musiqa ta'limida bir necha samarali metodlar qo'llaniladi. Ushbu metodlar orasida Suzuki, Kodaly, va Orff metodlari eng mashhur va keng qo'llaniladigan usullardir. Har bir metodning o'ziga xos xususiyatlari va ta'lim jarayonidagi o'rni bor.

Suzuki metodi:

Suzuki metodi "ona tili metodi" prinsipi asosida shakllangan bo'lib, bunda bola musiqa tilini xuddi ona tilini o'rganganidek, avval eshitib, keyin takrorlab o'zlashtiradi. Suzuki metodining asosiy maqsadi o'quvchilarni musiqa orqali sevgi va mehr-oqibat bilan tarbiyalashdir. Suzuki metodida ota-onalar bolalari bilan

birgalikda darslarda ishtirok etadi, bu esa bolalarda musiqa bo'lgan qiziqishni oshiradi va ta'lim samaradorligini kuchaytiradi.

Suzuki metodining amaliyotini misol qilib, ko'plab yapon va xorijiy musiqa maktablarida bu metod asosida o'qitilayotgan o'quvchilarni ko'rsatish mumkin. Masalan, Suzuki metodi orqali o'qitilgan yosh skripkachi va pianino ijrochilari nafaqat musiqiy malakaga ega bo'lishadi, balki kreativ fikrlash va ijodiy erkinlikni o'zlashtiradilar.

Kodaly metodi:

Kodaly metodi qo'shiq kuylash orqali musiqa o'rgatishga asoslanadi. Unda solmizatsiya (do-re-mi) va ritmik bo'linmalarni tushuntirishga alohida e'tibor qaratiladi. Kodaly metodida xalq qo'shiqlari va ritmik mashqlar orqali

o'quvchilarning nota savodi va musiqiy xotirasi rivojlantiriladi. Kodaly metodining yapon o'quvchilariga foydasi — ularning ritm sezgisi va musiqiy savodxonligini oshirishdir.

Orff metodi

Orff metodi musiqani o'yin va ritm bilan uyg'unlashtirib o'rgatishni nazarda tutadi. O'quvchilar kichik cholg'ular, ritm asboblari va jismoniy harakatlar orqali musiqa hissi va ritm tuyg'usini rivojlantadilar. Bu metod bolalarda ijodiy erkinlik, ritmik tuyg'u va musiqiy ongini shakllantiradi. Orff metodining amaliyoti ko'plab musiqa maktablarida sinovdan o'tkazilgan va natijalar yuqori darajada bo'lgan.

Yaponiyada musiqa ta'limida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish

Yaponiyada musiqa ta'limi jarayonida zamonaviy texnologiyalarni qo'llash keng rivojlangan. Elektron cholg'ular, kompyuter dasturlari, raqamli nota yozish vositalari va audio-video materiallar o'quvchilarga musiqa o'rganish jarayonini yanada interaktiv va samarali qiladi. Bu texnologiyalar musiqa ta'limining sifati va samaradorligini oshiradi.

Misol uchun, Yaponiyada kompyuter dasturlari orqali raqamli notalar va musiqa ilovalari yordamida musiqaning har xil janrlarini o'rgatish o'quvchilarga imkoniyat yaratadi. Shuningdek, audio-video materiallar musiqa asarlarini eshitish va kuzatish orqali o'quvchilarda musiqiy tafakkurni rivojlantiradi.

Yapon va O'zbekiston musiqa ta'lim tizimlarini taqqoslash

Yapon va O'zbekiston musiqa ta'lim tizimlari o'rtasida ba'zi farqlar mavjud. Yaponiyada musiqa ta'limi tizimi ta'limning barcha bosqichlarida interaktiv yondashuvlarni, zamonaviy metodlarni va texnologiyalarni faol qo'llaydi. O'zbekistonda esa musiqa ta'limi tizimi hali to'liq modernizatsiya qilinmagan, lekin bu tizimni rivojlantirish uchun Yaponiyada qo'llanilayotgan metodlar va texnologiyalarni joriy etish mumkin.

Takliflarim shundan iboratki, yapon metodlarini qo'llash uchun O'zbekistonda musiqa o'qituvchilarini maxsus tayyorlash tizimini ishlab chiqish zarur. Texnologiyalarning qo'llanilishi va zamonaviy dasturlar orqali O'zbekiston ta'lim tizimiga yangi interaktiv vositalar kiritish kerak. Suzuki, Kodaly, Orff

metodlarining O'zbekistonda muvaffaqiyatli qo'llanishi uchun tajribalar asosida o'quv dasturlarini ishlab chiqish zarur.

Xulosa

Yaponiyada musiqa ta'limi tizimi o'zining innovatsion yondashuvlari, yuqori sifatli metodlari va texnologiyalarni qo'llashda davom etadi. Bu tizim o'quvchilarga nafaqat musiqa bilimlari, balki ijodiy tafakkur, estetik sezgi va jamoaviy ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Yapon modeli, o'zining samarali metodlari va texnologiyalarni qo'llash orqali, O'zbekiston musiqa ta'limini takomillashtirishda yordam berishi mumkin. Shu bilan birga, Yapon ta'limi tizimining tajribasi, musiqiy pedagogika sohasida xalqaro miqyosda samarali va muvaffaqiyatli model sifatida tan olingan.

O'zbekistonda yapon metodlarini tatbiq etish uchun amaliy tavsiyalarni ishlab chiqish va o'qituvchilarni tayyorlashda zamonaviy pedagogik usullarni qo'llash zarur. Shu bilan birga, texnologiyalarni integratsiya qilish, musiqa ta'limini interaktiv va samarali qilishda katta yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. [Yapon musiqasi kichik sovet ensiklopediyasidagi](#) maqola; 2 nashr; 1937-1947 yillar.
2. [America's Top Pop Imports](#). Forbes (2008 yil 26 fevral). Kirish sanasi: 2010 yil 23 sentabr. 2008 yil 3 martda asl [nusxadan](#) Arxivlangan.
3. Clewley, pg. 143
4. [Classical Japanese Music: Gagaku Court Music, Shakuhachi Flutes, The Koto, Biwa And Other Traditional Instruments — Japan](#). Facts and Details. Kirish sanasi: 2012 yil 4 aprel. 2013 yil 4 oktyabrda asl [nusxadan](#) Arxivlangan.
5. [Arxiv nusxasi Yapon musiqasi: antik davrdan to hozirgi kungacha](#) 2016 yil 11-noyabr kuni [Wayback Machine](#)-da Info-japan.ru
6. Meyson R. G. P., Kyger J. G. Yaponiyaning qisqacha tarixi / ingliz tilidan tarjima qilingan. V. Stepanova Tomonidan Yaratilgan. - M.: Kolibri, Alifbo-Atticus, 2022. 149-150 betlar. 512 s. [ISBN 978-5-389-12795-1](#).

7. Meyson R. G. P., Kyger J. G. Yaponiyaning qisqacha tarixi / ingliz tilidan tarjima qilingan. V. Stepanova Tomonidan Yaratilgan. - M.: Kolibri, Alifbo-Atticus, 2022. 194-197 betlar. 512 s. [ISBN 978-5-389-12795-1](#).
8. Meyson R. G. P., Kyger J. G. Yaponiyaning qisqacha tarixi / ingliz tilidan tarjima qilingan. V. Stepanova Tomonidan Yaratilgan. - M.: Kolibri, Alifbo-Atticus, 2022. 301-302-sahifalar. 512 s. [ISBN 978-5-389-12795-1](#).
9. Xaniya S. Rafael Gustavovich Keber-Yaponiyadagi birinchi rus nemis / / Rossiya nemislari: ijtimoiy-iqtisodiy va ma'naviy rivojlanish (1871-1941). M.: "MDC xolding" YAJ, 2002 239-250 betlar.